

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Opolu

LOP.410.001.08.2018

P/18/001

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Opolu

ul. Krakowska 28, 45-075 Opole

T +48 77 449 70 00, F +48 77 449 70 44

lop@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/18/001 – Wykonanie budżetu państwa w 2017 r.
Jednostka kontrolowana	Ośrodek Pomocy Społecznej w Oleśnie ¹ , 46-300 Olesno, ul. Jana Nikodema Jaronia 2
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marlena Szulc, Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Oleśnie od dnia 1 grudnia 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 2-3)
Podstawa prawna	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o <i>Najwyższej Izbie Kontroli</i> ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli – Delegatura w Opolu
Kontroler	Marek Dudek, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOP/16/2018 z dnia 18 stycznia 2018 r. (dowód: akta kontroli str. 1)

II. Cel i zakres kontroli

Celem kontroli było dokonanie oceny prawidłowości wykorzystania i rozliczenia przez Ośrodek, pod względem legalności, rzetelności i gospodarności, otrzymanych z budżetu państwa dotacji przeznaczonych na realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, tj. na:

- wsparcie rodzin w ramach Programu *Rodzina 500+*³;
- świadczenia z funduszu alimentacyjnego⁴.

Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były w szczególności działania kontrolne obejmujące analizę wykorzystania i rozliczenia ww. dotacji.

Szerszy opis działań kontrolnych przedstawiono w części V. Wyniki kontroli.

III. Charakterystyka kontrolowanej jednostki

Ośrodek jako jednostka organizacyjna Gminy Olesno realizował – oprócz wskazanych wyżej zadań objętych szczegółową kontrolą NIK – również zadania z zakresu administracji rządowej (oraz inne zlecone ustawami) wynikające z przepisów: a/ ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. *Prawo energetyczne*⁵, b/ ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o *świadczeniach rodzinnych*⁶, c/ ustawy z dnia 9 czerwca

¹ Dalej: Ośrodek lub OPS.

² Dz. U. z 2017 r. poz. 524; dalej: ustawa o *NIK*.

³ Na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o *pomocy państwa w wychowywaniu dzieci* (Dz. U. z 2017 r. poz. 1851 ze zm.).

⁴ Na podstawie ustawy z dnia 7 września 2007 r. o *pomocy osobom uprawnionym do alimentów* (Dz. U. z 2017 r. poz. 489 ze zm.).

⁵ Dz. U. z 2017 r. poz. 220 ze zm.

⁶ Dz. U. z 2017 r. poz. 1952 ze zm.

2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej⁷, d/ ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny⁸ oraz e/ ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”⁹.

Na realizację wszystkich zadań zleconych OPS otrzymał z budżetu państwa łącznie 12 815 475,34 zł (w tym w rozdziale 85501 Świadczenie wychowawcze kwotę 8 950 000 zł, a w rozdziale 85502 Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego kwotę 3 772 955 zł), z których wykorzystano 12 769 432,10 zł (w tym w rozdziale 85501 – kwotę 8 907 762,90 zł, a w rozdziale 85502 – kwotę 3 771 167,76 zł).

(dowód: akta kontroli, str. 257-264)

IV. Ocena

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹⁰ wykorzystanie przez Ośrodek dotacji z budżetu państwa na realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, obejmujących przyznawanie i wypłatę świadczeń wychowawczych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego (w tym także działań podejmowanych w stosunku do dłużników alimentacyjnych).

W szczególności OPS wnioskował o przekazanie środków z dotacji na realizację ww. zadań w kwotach wynikających z faktycznego zapotrzebowania, a także zapewnił weryfikację składanych przez świadczeniobiorców wniosków o przyznanie świadczeń objętych szczegółową kontrolą NIK. Ponadto w badanym okresie nie wystąpiły przypadki nieterminowej wypłaty świadczeń przyznanych decyzjami administracyjnymi, a zwrotu niewykorzystanych środków pochodzących z budżetu państwa dokonano terminowo i we właściwych kwotach. Realizując zadania związane z przyznawaniem i wypłatą świadczeń wychowawczych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego sporządzano wymagane w tym zakresie sprawozdania rzeczowo-finansowe, które terminowo przekazywane były Opolskiemu Urzędowi Wojewódzkiemu w Opolu¹¹, tj. jednostce obsługującej Wojewodę Opolskiego będącego dysponentem części 85/16 budżetu państwa. Poza ww. sprawozdaniami z realizacji zadań objętych szczegółową kontrolą NIK Ośrodek sporządzał w sposób prawidłowy i terminowo przekazywał do Urzędu Miejskiego w Oleśnie kwartale sprawozdania Rb-50 o dotacjach/wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami.

W toku opisanych powyżej działań kontrolnych ustalono, że w sprawozdaniach rzeczowo-finansowych za marzec 2017 r. i za grudzień 2017 r. wykazano dane dotyczące stanu należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń wychowawczych (wg stanu na ostatni dzień miesiąca) niezgodnie z ewidencją księgową prowadzoną w Ośrodku. Z uwagi jednak na to, że skutek finansowy stwierdzonej nieprawidłowości wyniósł 6,5 tys. zł, to nie miał on istotnego wpływu na dokonaną przez NIK ocenę kontrolowanej działalności.

⁷ Dz. U. z 2017 r. poz. 697 ze zm.

⁸ Dz. U. z 2017 r. poz. 1832 ze zm.

⁹ Dz. U. poz. 1860.

¹⁰ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2017 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej ani dla negatywnej stosuje się ocenę opisową.

¹¹ Dalej: OUW.

V. Wyniki kontroli

Prawidłowość wykorzystania i rozliczenia dotacji

Opis stanu
faktycznego

1. W planie finansowym OPS ujęto wszystkie środki otrzymane przez Gminę Olesno na realizację zadań, o których mowa w przepisach ustawy *o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci* oraz ustawy *o pomocy osobom uprawnionym do alimentów*, a każdorazowo po zmianie planu dotacji przez dysponenta środków następowała zmiana planu finansowego Ośrodka. Środki na realizację ww. zadań przekazywane były zgodnie z miesięcznymi zapotrzebowaniami, przekazywanymi przez jednostkę kontrolowaną za pośrednictwem Centralnej Aplikacji Statystycznej do Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia OUW w terminach określonych przez dysponenta środków dotacji z budżetu państwa.

W 2017 r. nie wystąpiły przypadki otrzymania przez OPS środków dotacji z budżetu państwa w kwotach niższych niż zgłoszone wcześniej zapotrzebowanie lub w terminach uniemożliwiających przekazanie uprawnionym należnych świadczeń zgodnie z przyjętym w Ośrodku harmonogramem.

(dowód: akta kontroli, str. 465-466)

2. W 2017 r. do Ośrodka wpłynęło 1 221 wniosków o przyznanie świadczenia wychowawczego, spośród których 114 wniosków przekazano do rozpatrzenia przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu, w związku z koniecznością zastosowania przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. W objętym kontrolą okresie w OPS wydano 984 decyzje przyznające świadczenie wychowawcze, a w 51 przypadkach odmówiono przyznania tego świadczenia z uwagi na przekroczenie kryterium dochodowego.

(dowód: akta kontroli, str. 196-197, 402-403, 407-410, 500-512, 522-577)

Badanie postępowań dotyczących przyznania 70 świadczeń wychowawczych, w tym 15 wniosków złożonych w okresie zasiłkowym obejmującym okres od dnia 1 kwietnia 2016 r. do dnia 30 września 2017 r.¹² oraz 55 wniosków dotyczących okresu zasiłkowego obejmującego okres od dnia 1 października 2017 r. do dnia 30 września 2018 r.¹³ wykazało, że świadczenia te przyznano na podstawie wniosków zgodnych z wzorami wynikającymi z przepisów rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 lutego 2016 r. *w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o świadczenie wychowawcze*¹⁴ (w odniesieniu do okresu zasiłkowego 2016/2017) oraz rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. *w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczenia wychowawczego oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego*¹⁵ (w odniesieniu do okresu zasiłkowego 2017/2018), zawierających również wymagane zaświadczenia i oświadczenia. Przy rozpatrywaniu wniosków uwzględniano zalecenia Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, określone w *Podręczniku dla samorządów*¹⁶.

Świadczenia wychowawcze przyznano w wysokości określonej w art. 5 ust. 1 ustawy *o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci* wyłącznie w formie gotówkowej – w 2017 r. nie przekazywano ww. świadczeń w całości lub w części w formie rzeczowej bądź w formie opłacania usług, które to możliwości – w przypadku

¹² Dalej: okres zasiłkowy 2016/2017.

¹³ Dalej: okres zasiłkowy 2017/2018.

¹⁴ Dz. U. poz. 214.

¹⁵ Dz. U. poz. 1465.

¹⁶ Dotyczących odrębnie okresu zasiłkowego 2016/2017 oraz okresu zasiłkowego 2017/2018.

marnotrawienia wypłacanego świadczenia wychowawczego – przewidywał art. 9 ww. ustawy.

(dowód: akta kontroli, str. 81-163, 177, 184-195, 203-211, 222, 402-403, 406, 587-588)

W 2017 r. nie wystąpiły przypadki nieterminowej wypłaty świadczeń wychowawczych.

(dowód: akta kontroli, str. 402-403, 500-512)

W okresie objętym kontrolą świadczeniem wychowawczym objętych było 1 238 dzieci (tj. 40,1% uprawnionych), a w 2016 r. wsparciem w ramach Programu Rodzina 500+ objętych było 1 227 dzieci (tj. 40,1% uprawnionych).

(dowód: akta kontroli, str. 402-403, 500-512)

W 2016 r. na realizację zadań wynikających z przepisów ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci wydatkowano łącznie 5 837 503,78 zł, a w 2017 r. – 8 907 763 zł, co miało związek z faktem, iż pierwszy okres zasiłkowy obejmował wyłącznie III kwartały 2016 r., a w 2017 r. Program Rodzina 500+ realizowany był przez IV kwartały. Na świadczenia wychowawcze w 2017 r. wydatkowano łącznie 8 776 106,31 zł, a na ich obsługę – 133 603,96 zł (co stanowiło 1,52% dotacji otrzymanej na świadczenie wychowawcze, a tym samym przekraczało limit wynikający z art. 29 ust. 4 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci).

Ośrodek w zakresie kosztów obsługi świadczenia wychowawczego naliczał je w sposób w sposób określony w piśmie Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia OUW z dnia 23 lutego 2017 r.¹⁷, a nie w sposób wynikający z brzmienia ww. przepisu. W trakcie kontroli NIK do Urzędu przekazano sporządzoną w OPS korektę sprawozdania Rb-50 o wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami¹⁸ za IV kwartał 2017 r. obejmującą koszty obsługi świadczenia wychowawczego w prawidłowej wysokości. Jednocześnie do budżetu Gminy zwrócono nadmiernie wykorzystaną na koszty obsługi dotację w kwocie 1 947,37 zł.

(dowód: akta kontroli, str. 175-183, 212-219, 452-455, 466-468, 473-476)

Sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego, o których mowa w przepisach rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 lutego 2016 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego¹⁹ (za okresy od stycznia do sierpnia 2017 r.) oraz rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 września 2017 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego²⁰ (za okresy od września do grudnia 2017 r.) były terminowo przekazywane poprzez Centralną Aplikację Statystyczną do Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia OUW.

(dowód: akta kontroli, str. 39-80, 222, 404-405, 500-510, 587-588, 612-634)

¹⁷ W ww. piśmie wskazano przykładowo sposób ustalenia kosztów obsługi dla dotacji na wypłatę świadczenia wychowawczego w kwocie 10 tys. zł (tj. a/ $10\,000\text{ zł}/98,5 * 100 = 10\,152,28\text{ zł}$ – łączna kwota dotacji na wypłatę świadczenia wychowawczego i koszty obsługi; b/ $10\,152,28\text{ zł}/100 * 1,5 = 152,28\text{ zł}$ – kwota dotacji na koszty obsługi).

¹⁸ O którym mowa w § 3 pkt 28 w związku z § 21 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. poz. 109).

¹⁹ Dz. U. poz. 212.

²⁰ Dz. U. poz. 1813.

W 2017 r. nie prowadzono formalnych kontroli wykorzystywania przyznanych świadczeń wychowawczych, gdyż - jak wyjaśniła Kierownik OPS - ani od pracowników socjalnych ani też od innych osób, organów lub instytucji nie wpłynęły do Ośrodka sygnały o marnotrawieniu wypłacanych świadczeń bądź też o niezgodnym z założonym w przepisach ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci celem ich wydatkowania.

(dowód: akta kontroli, str. 39-80, 222, 404-405, 500-510, 587-588, 612-634)

Należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń wychowawczych w 2017 r. wystąpiły na koniec I, II i IV kwartału tego roku. Podstawą stwierdzenia, że ww. świadczenia były pobrane nienależnie było m.in. a/ uzyskanie informacji o zmianie sytuacji materialnej lub rodzinnej, którą świadczeniobiorcy przekazywali Ośrodkowi z opóźnieniem; b/ weryfikacja wniosków o przyznanie ww. świadczeń na okres zasiłkowy 2017/2018; c/ uzyskanie przez pracownika socjalnego informacji o zmianie sytuacji rodzinnej osoby uprawnionej do otrzymywania świadczenia wychowawczego.

Każdorazowo po otrzymaniu ww. informacji wszczynane było postępowanie administracyjne mające na celu wydanie decyzji o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranego świadczenia wychowawczego wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie. Łączna ustalona w 2017 r. do zwrotu kwota nienależnie pobranych świadczeń wychowawczych wyniosła 37 500 zł, z której świadczeniobiorcy zwrócili 28 000 zł.

(dowód: akta kontroli, str. 39-80, 413-451, 500-510, 587-588, 635-656, 666-703)

3. W 2017 r. do Ośrodka wpłynęło 71 wniosków o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, w tym 3 dotyczące okresu od dnia 1 października 2016 r. do dnia 30 września 2017 r.²¹, a 68 dotyczących okresu od dnia 1 października 2017 r. do dnia 30 września 2018 r.²² Na podstawie ww. wniosków wydano łącznie 67 decyzji o ustaleniu prawa do świadczeń.

(dowód: akta kontroli, str. 320-322, 324-381)

Analiza świadczeń wypłaconych 24 osobom uprawnionym w łącznej wysokości 70,2 tys. zł wykazała, że świadczenia te przyznano na podstawie wniosków zgodnych z wzorami wynikającymi z przepisów rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 grudnia 2015 r. *w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz wzorów wniosku, zaświadczeń i oświadczeń o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego*²³ (w odniesieniu do okresu świadczeniowego 2016/2017) oraz rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. *w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach w sprawach o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego*²⁴ (w odniesieniu do okresu świadczeniowego 2017/2018), zawierających również wymagane zaświadczenia i oświadczenia. Prawo do świadczeń ustalano na rzecz osób uprawnionych, spełniających kryterium dochodowe określone w przepisach o pomocy osobom uprawnionym do alimentów w kwotach nie przekraczających limitu, o którym mowa w art. 10 ust. 1 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, a przyznane świadczenia wypłacano w okresach miesięcznych.

(dowód: akta kontroli, str. 320-381)

²¹ Dalej: okres świadczeniowy 2016/2017.

²² Dalej: okres świadczeniowy 2017/2018.

²³ Dz. U. poz. 2229.

²⁴ Dz. U. poz. 1467.

W 2017 r. nie wystąpiły przypadki nieterminowej wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

(dowód: akta kontroli, str. 320-381)

W 2016 r. na realizację zadań wynikających z przepisów ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów wydatkowano łącznie 390 435,48 zł na wypłatę 928 świadczeń. Natomiast w 2017 r. wydatkowano łącznie 377 250 zł na wypłatę 895 świadczeń. Koszty obsługi w 2017 r. zadań wynikających z ww. ustawy wyniosły 11 652 zł (co stanowiło 3,08% środków ujętych w rozdziale 85502 Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego na wypłatę tych świadczeń, a tym samym przekraczało limit wynikający z art. 31 ust. 3 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów).

Ośrodek w zakresie kosztów obsługi świadczeń z funduszu alimentacyjnego naliczał je w sposób określony w piśmie Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia OUW z dnia 23 lutego 2017 r.²⁵, a nie w sposób wynikający z brzmienia ww. przepisu. W trakcie kontroli NIK do Urzędu przekazano sporządzoną w OPS korektę sprawozdania Rb-50 o wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami²⁶ za IV kwartał 2017 r. obejmującą koszty obsługi świadczeń z funduszu alimentacyjnego w prawidłowej wysokości. Jednocześnie do budżetu Gminy zwrócono nadmiernie wykorzystaną na koszty obsługi dotację w kwocie 334,50 zł.

(dowód: akta kontroli, str. 175-183, 212-219, 452-455, 466-468, 473-476)

Sprawozdania z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie sprawozdań z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów²⁷ (za I i II kwartał 2017 r.) oraz w rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 września 2017 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów²⁸ (za III i IV kwartał 2017 r.) były terminowo przekazywane poprzez Centralną Aplikację Statystyczną do Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia OUW.

(dowód: akta kontroli, str. 38, 175-177, 212-220, 270-319, 325, 453)

Stan należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego na koniec 2017 r. wyniósł 2 639 082 zł i był o 95 394 zł (3,75%) wyższy od stanu należności na dzień 31 grudnia 2016 r. (tj. 2 543 688 zł). W 2017 r. od dłużników alimentacyjnych wyegzekwowano łącznie 76 696,08 zł, tj. o 7 223,85 zł (10,39%) więcej niż w 2016 r. (w którym wyegzekwowano 69 472,23 zł). Ze zwróconych przez dłużników alimentacyjnych należności kwotę 56 035,46 zł przekazano do budżetu państwa.

(dowód: akta kontroli, str. 230, 270-278, 321-323, 477-499, 587-588)

Na podstawie analizy postępowań prowadzonych w OPS w 2017 r. w stosunku do sześciu dłużników alimentacyjnych ustalono, że podejmowano w stosunku do nich

²⁵ W ww. piśmie wskazano przykładowo sposób ustalenia kosztów obsługi dla dotacji na wypłatę świadczenia wychowawczego w kwocie 10 tys. zł (tj. a/ 10 000 zł/98,5 * 100 = 10 152,28 zł – łączna kwota dotacji na wypłatę świadczenia wychowawczego i koszty obsługi; b/ 10 152,28 zł/100 * 1,5 = 152,28 zł – kwota dotacji na koszty obsługi).

²⁶ O którym mowa w § 3 pkt 28 w związku z § 21 rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. poz. 109).

²⁷ Dz. U. poz. 2324.

²⁸ Dz. U. poz. 1812.

wielokierunkowe działania, w szczególności polegające na: a/ przekazaniu komornikom informacji mających wpływ na egzekucję zasądzonych świadczeń alimentacyjnych (a pochodzących z wywiadów alimentacyjnych oraz wywiadów środowiskowych, a także składanych w Ośrodku oświadczeń majątkowych); b/ wydawaniu decyzji o uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych; c/ składaniu wniosków o ściganie za przestępstwo, o którym mowa w art. 209 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. *Kodeks karny*²⁹. Ponadto przekazywano zarówno dłużnikom alimentacyjnym, jak i organom dla nich właściwym informacje o przyznaniu osobie uprawnionej prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego wraz z informacją o wysokości zobowiązań wobec Skarbu Państwa, a do biur informacji gospodarczej co kwartał przekazywano informacje o stanie zobowiązań dłużników alimentacyjnych.

(dowód: akta kontroli, str. 230, 270-278, 321-323, 477-499, 587-588)

4. Sprawozdania Rb-50 o dotacjach/wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami za poszczególne okresy sprawozdawcze (kwartały) 2017 r. przekazywano w terminach wynikających z rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej³⁰ (za I, II i III kwartał) oraz rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (za IV kwartał). Natomiast korektę sprawozdania Rb-50 za IV kwartał 2017 r., związaną z niewłaściwie ustalonymi kosztami obsługi świadczeń wychowawczych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego, przekazano niezwłocznie po stwierdzeniu niewłaściwego ich określenia.

(dowód: akta kontroli, str. 223-264, 657-663)

Niewykorzystane środki na świadczenie wychowawcze (w kwocie 42 237,10 zł) oraz na świadczenia z funduszu alimentacyjnego³¹ (w kwocie 1 787,24 zł) przekazano na rachunek budżetu Gminy Olesno.

(dowód: akta kontroli, str. 257-264)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W sprawozdaniach rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego za marzec 2017 r. w części B. *Informacja o świadczeniach nienależnie pobranych* i za grudzień 2017 r. w części B.1 *Informacje na temat należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń wychowawczych* wykazano dane niezgodne z ewidencją księgową, gdyż w miesiącu marcu 2017 r. stan nienależnie pobranych świadczeń wynosił 3 tys. zł (podczas, gdy w sprawozdaniu podano, że takie należności nie wystąpiły), a w miesiącu grudniu 2017 r. stan nienależnie pobranych świadczeń wynosił 18 tys. zł (podczas, gdy w sprawozdaniu podano, że stan należności wynosił 14,5 tys. zł).

Sporządzająca sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego, w których podano nierzetelne dane wyjaśniła m.in., że: ... błędnie podałam kwotę należności 14,5 tys. zł zamiast 18 tys. zł. Błąd spowodowany był faktem, że przed uprawomocnieniem decyzji nr OPS.544.1256.2017 (data prawomocności 28 grudnia 2017 r.) wpłynęło podanie

²⁹ Dz. U. z 2017 r. poz. 2204 ze zm.

³⁰ Dz. U. z 2016 r. poz. 1015 ze zm.

³¹ Łącznie ze świadczeniami rodzinnymi oraz składkami na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego.

strony o umorzenie nienależnie pobranych świadczeń (w dniu 22 grudnia 2017 r.) i uznałam, że kwota do umorzenia 3,5 tys. zł nie musi być wykazana. Projekt sprawozdania przekazałam głównemu księgowemu do zapoznania, który nie wniósł żadnych uwag do kwoty należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń wychowawczych. Należność ta, po konsultacjach z Urzędem Wojewódzkim, wykazana została w sprawozdaniu za styczeń 2018 r. i w uwagach wskazano, że: „część B1, wiersz 1, kolumna 3 zawiera kwotę 3,5 tys. zł, która była należnością na dzień 31 grudnia 2017 r., a nie została wykazana w sprawozdaniu za grudzień 2017 r.

Główny księgowy wyjaśnił, że: Wykazanie w sprawozdaniach rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego za miesiąc marzec i grudzień 2017 r. danych dotyczących stanu należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń wychowawczych na ostatni dzień tych miesięcy niezgodnych z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej wynikała z braku sprawdzania przeze mnie wszystkich pozycji przedłożonego przez pracownika przygotowującego projekt danego sprawozdania, co wynikało głównie z ograniczonego czasu w pracy na te czynności. Dostrzegam jednak, że sytuacja taka nie może się powtórzyć i podejmę wszystkie działania mające na celu wyeliminowanie takich nieprawidłowości. Nie bez znaczenia był fakt dość częstych zmian w informacjach (danych) w różnych przekrojach, wymaganych we wzorach tych sprawozdań

Kierownik OPS wyjaśniła m.in. że: Osobiście byłam przekonana, że pracownik merytoryczny sporządzający sprawozdania rzeczowo-finansowe z realizacji Programu Rodzina 500+ wykonuje swoje czynności w sposób prawidłowy. W związku z powyższymi nieprawidłowościami dokonałam zmian organizacyjnych, w tym zobowiązujących do bezwzględnego sprawdzania dokumentów sprawozdawczych zawierających dane finansowe przed ich wysłaniem przez głównego księgowego OPS lub zastępcę głównego księgowego OPS. Zobowiązałam ponadto pracowników sporządzających sprawozdania do szczególnego zwrócenia uwagi na prawidłowość podawania w nich danych. Ponadto w dniu dzisiejszym przeprowadziłam z pracownikami OPS naradę, na której omówiłam stwierdzone w toku kontroli nieprawidłowości oraz zadania dla pracowników zmierzające do ich wyeliminowania.

W dniu 9 marca 2018 r. Kierownik OPS przedłożyła kontrolerowi przyjęte przez głównego księgowego i zastępcę głównego księgowego OPS zobowiązanie (uzupełnienie zakresu czynności) do szczególnej uwagi podczas weryfikacji danych finansowych wykazywanych w sprawozdaniach rzeczowo-finansowych oraz protokół z zebrania pracowników OPS z dnia 8 marca 2018 r., w którym m.in. wskazano, że wszystkie sprawozdania merytoryczne i rzeczowe przed wysłaniem winny być parafowane przez głównego księgowego.

(dowód: akta kontroli str. 45-50, 76-80, 169-174, 400-401, 413-451, 500-510, 587-588, 611, 666-709)

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Opolu.

Opole, dnia 26 marca 2018 r.

Kontroler
Marek Dudek
główny specjalista kontroli państwowej

Marek U. Dudek
.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Opolu

Dyrektor

DYREKTOR
Delegatury NIK w Opolu

Iwona Zyman
.....
podpis

